

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

VI. Colloquium Mompelgardense.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

in transylvania Luthericam, Bernenses Lutherum sequentes in exilium egerunt [a] Eodem anno Nuringbergæ tentata à Confessionistis damnatio Zvinglianorum, sed frustra, multis ad Zvinglianos propendentibus, Hinc per Germaniam immane chaos libros scribentium adversus adversarios in omni pago pene contradictio & disputatio audiebatur, [b] & Joan. Fridericus Saxonæ dux Vinarius, cum multa contra Palatinum indignatione discessit. In Transylvania Conventus Megyesicus eod. anno de ultima cœna conventus celebratus est [c] & Disputatio Possiaca in Gallia (de quo postea) an. 1562. Luneburgi mense Majo Principes Inferioris Saxonæ convenientes Calvinismus Brenur & alibi nidulari incipientem damnarunt. [d] Halberstati idem factum est mense Septembri anno 1563. Calvinicorū Lausannæ comitia celebrarunt, in quibus Calvinus rejiciens symbolum Athanasii & Joan. 10. dictum: *Ego & pater unum sumus*, de sola voluntatis unitate interpretatus & Arrianus apparuit. [e]

V. Maulbrunnæ anno M. D. LIV. mense Aprili [f] cui à parte Calvinistarum Elector Palatinus, adductis secum Boquino & Oleviano, qui post Wirtembergici adventum cum Comite Witgestenio in Westphaliam discessit, & à parte Lutheranorū Ludovicus Dux Wirtembergicus interfuerunt, adductis Jacobo Andrea Smidelino & Brentio qui Ubiquitatem Christi magnis conatibus propugnarunt. Conventus hujus Acta Germanica lingua postea promulgata sunt, in quibus inter alia Lutherani de Calvinistis sic loquuntur: *Incredibilis est Calvinistarum impudentia publice jactantium se à nobis pro fratribus haberi, quos tamen neque in Ecclesiis nostris ferre, neque pro fratribus, sed potius pro inimicis Jesu Christi, & à mendacii spiritu agitari agnoscimus.* Petriceviæ etiam an. 1566. habitus fuit conventus, in quo Calvinistæ suscepta contra novos Arrianos disputatione, rem ad exitum perducere nō poterunt. [g] Eodem anno Parisiis habitum est Colloquium 9. Julii inter Catholicos & Calvinianos: & Londini. [h] Varadini in Transylvania anno sequenti, inter eosdem hæreticos, in quo convitiis & execrationibus res acta fuit. [i] Altenburgi an. 1567. in Misnia inter Lutheranos Molles & Rigidos, in quo pars una magistrum suum in cœlum extulerūt, alii ejusdem cum ceteris hominibus conditionis esse voverunt. Transacto mutuis contentionibus integro fere semestri, tandem Molles Lutheranis suis Lutheri, Rigidi vero seu Flacciani, Melanchtonis librorum & Augustanæ Confessionis lectione,

earumq; ceremoniarum & Ecclesiasticorum ornamentorum quæ hæcenus in Missa apud Witebergenses usitata fuerunt, usu interdixerunt, ne cum illis quidquam commune haberent. [k] an. sequente 1568. in Dominiis Geran. Conventus Protestantium Confessionem Augustanam definivit esse Corthurnum omni pedi aptum, & in conclusione precum Per Dn. N. Jesum Chr. *filium*, jufferunt dici ut Mahumetani, *fidelem servum tuum*. [l] Eodem ascendomiriæ Calviniani cum Trideitis confixerūt frustra ex scripturis Albæ Julix an. 1570. inter Trideistas & Calvinianos disceptatū. Dresdæ a. 1571. in quo Lutherani Lipsienses à Flaccianis hæreseos sunt danati. Bernæ anno sequenti, ubi Sacramentarii in tot sectas hæcenus distracti, contra Ecclesiā cōmune fedus fecerunt. Cracovix, an. 1573. ubi omnes diabolorum qui in Polonia passim & Transylvania sunt, cœtus fuere congregati: in quibus Daniel, Georgius, Jurequius Cerdo, detestabilem hæreseon antesignani, dum sibi quisq; suisque dogmatis fidem arrogare & alteris detrahere nititur, operam & oleum perdiderunt, ab adversariis turpiter explosi. Remburgi anno 1574. ubi Principes aliquot Imperii conveniant, adductis Ecclesiarum suarum ministris, sed sine ullo iti dem fructu, singulis in sententia sua persistentibus.

VI. Venio nūc omiſſis multis ad celebre illud Mōpelicardense Colloquiū, in quo Theodorus Beza, & Jacobus Andrea Smidelinus, Professor Theologiæ & Cancellarius Universitatis Tubingensis in Ducatu Wirtembergico, inter se congressi sunt. an. 1585. Id Colloquium concordix inter Lutheranos & Calvinistas tentandæ causā magno apparatu, magna que hominum expectatione institutum ac celebratum, longe diversum finem habuit, utriusque partis animis multo magis contra se mutuo exacerbatis. Beza enim dicebat corpus Christi tantum esse in cœlo, Smidelinus vero esse ubiq; Tunc nova verborum monstra nata sunt. [m] *Vfus cœna Oralis, naturalis, Sacramentalis, omni majestati-cū epe*, Posnanix eodem anno inter Calvinistarum 300. ministros conventus est celebratus ad edendum unam conformem per omnia professionem fidei, rogatu Palatini Posnanienſis. Sed effectum nihil disensione concordium in apostasia, [n] anno 1587.

[a] Anatomia. [b] Anatomia. [c] *Supra lib. 4. c. 7. n. 9.* [d] Anatomia. [e] Anatomia p. 3. [f] Anatomia l. cit. [g] Anatomia. [h] Anatomia. [i] Anatomia. [j] Anatomia p. 113. [k] Anat. p. 113. [l] Anatomia p. 117. [m] Anatomia p. 118. [n] Anatomia ibi.

1587. Genadense colloquium celebratum est, ut concordia inter Lutheri & Calvini opiniones conficeretur. Magistratus Luthero plebs Calvino inhærebat: exitus fuit, ut quique quod vellet credere pergeret. [a] an. 1588. Vilmæ, quasi in portu omnium qui fidei naufragium fecerunt, synodus est habita, præter alias innumeras, illa in qua definitum est adorandum esse Patrem & Filium & Spiritum S. sed non Trinitatem. [b] Item alia similis Genadensi definitioni. Item alia in qua Nobiles exprobrarunt ministris, *se nescire quid crederent*, quibus ministri responderunt, *quod quamdiu Domini illi essent in curru nullus esset ordo*. His illi reposuerunt: *quamdiu nos isti scholares docuunt, errabimus*. post hæc probra mutua inita est concordia per amicitiam. Alia an. 1589. ibid. coacta est, in qua Decretum fuit, *ut ministri de Trinitate recte sentirent, in prædicatione tamen à Trinitatis voce abstinerent. Ne illegitimos filios baptizent, &c.* [c] Eodem an. 1589. Badenæ in Marchionatu ad Rhenum habita est Disputatio inter Pistorium & Smidelinum, &c. super Marchionis ad fidem nuper reversi Confessione, ubi Smidelinus noluit Dialecticæ forma coarctari suam loquacitatem, sed ex suo contra Schvvenckfeldium libro ad eam adactus, asseruit ab Apostolis disputationes esse veritas [d] Eodẽ anno Lavingæ de bonorum operum necessitate disputatum est, inter Catholicos & malos Evangelicos; Illi probabant bonorum operum necessitatem sic: Omne quod est necessarium Christiano ut perveniat ad terminum, est necessarium ad salutem: Ex Apostolo Paulõ Ephes. 2. Opera bona sunt ejusmodi: ipsius factura sumus creati in operibus bonis, ut in illis ambulemus: ergo. Ibi mali Evangelici, dixerunt esse necessaria non ut salutis causas, sed ut merita, vel effectus fidei, ex præcepto requisita. Ad quæ Catholicis: *Ergo neque fides est necessaria, quia est præceptum mali Evangelici vero Fides non est opus*: Catholicis Joan. 6. *Hoc est opus Dei ut credatis in eum*, ait Dominus. Et confusi sunt adversarii, non tamen emendati. [e] anno 1590. Alia mense Maio Vilmæ Colloquium est habitum de ordine Ecclesiæ, quoad Catechistas, & Ministros, & editione librorum, nempe Catechistæ penes ministros habitent, nec Sacramenta ministrent, sed neque matrimonio copulent ullum Minister distribuens canam & non sumens suspendatur ab officio. Editiones librorum non fiant absque censura deputatorum. plane uti Tertullianus 4. contra Marcionem docet: *quod quotidie reformant, illud prout à nobis quotidie revin-*

cuntur. Ulmæ habitum fuit Colloquium, ubi inter utriusque partis colloquutores de armis quibus in conflictibus ejusmodi sit utendum, & unde illa petenda, non potuit convenire. Wittebergæ an. 1591. conveniunt Prædicantes, ut unam fidei regulam communem conderent, contròversos articulos definirent, Ordinationem Ecclesiæ generalem conficerent. [f] an. 1592. Visitatio Saxonica damnavit Calvinianos, quod in Eucharistia nuda symbola & signa Corporis Christi obtruderentur de persona Christi, baptismo, prædestinatione & persciantia impie sentirent. [g] Sic Egyptii adversus Egyptios concurrerunt. an. 1594. Wittebergæ disputatum inter Hunnium, & Huberum, & adhærentes singulorum, Hunnius ad solos Electos, Huberus ad omnes homines prædestinationem extendebat: simili modo de aliis plurimis discrepantes inter se conflixerunt, volubiles in omnibus viis suis, sed nunc in hanc nunc in illam partem sese vertentes, modo vituperantes quod paulo ante laudaverunt, ut ait Athanasius de synodo Nicena. Lepidissimum inter confligentes fuit, quod Huberus docebat Lutherum revocasse sententiam de seruo arbitrio: Hunnius vero negabat. Unde Huberina pars Hunium ut Calvinistam damnavit. [h] Infinita alia colloquia, & conventus diversis temporibus habitos prætereo: in quibus Catholicis cum omnium sectarum hominibus congressi, palmam semper obtinuerunt, numquam ulla inter ipsos secessione facta: quum econtra Lutherani, Zvingliani, Arriani, Tritheisti, Antitrinitarii, Svenckfeldiani, Anabaptistæ & Calviniani in varias sectas & factiones scissi ac misere divisi sint, ut omnium synodorum eventus monstravit. Sicubi vero Catholicos vicere acatholici mero dolo & armis. Siquidem hæreticæ fraudis ista est solennis regula, Jactare Fidem esse donum Dei: esse fundendam non cogendam: nemini propter religionem persecutionem esse movendam: Libertatem conscientis esse permittendam: at ubi invaluerint multitudo plebis, tunc conspirare, tunc persequi eliminare, multare, in carceres agere, & in vitam animadvertere. Exempla habet quotidiana Germ. Anglia, Dania, Suecia, &c.

Verum hoc loco facere non possum quin præcipui unius ex ejusmodi conventibus, in quem tota Germania oculos, ob spem concordiæ, coniecerat, ceremonias & exitum paucis describam.

G 3

ANNO

[a] Anatomia ib. [b] Anatomia p. 118. [c] Anatomia. 119. [d] Anatomia p. 119. [e] Anatomia ibid. [f] Anatomia p. 120. [g] Anatomia ib. [h] Anat. p. 122.

Anno M. D. XVII. Imperatoris permisso, inter duodecim Catholicos, & duodecim Protestantes Theologos instituta fuit disputatio: præsesque designatus Episcopus Spirensis, & Notarii quidam, qui Acta exciperent, & in arcula quadam, cujus unam clavem Catholicis, alteram Protestantibus habebant, ad comitia asservarent. Adjuncti etiam quaterni ab utraque parte Principes: tum etiam si qui forte è Colloquutoribus decessuri essent, alii in eorum locum denominati. Quid multis? A Protestantium parte parturiebant montes, sed natus est ridiculus meus, cum æterna hæreticorum ignominia. Facto enim initio, Catholicis sibi cum Augustanæ Confessionis Doctoribus disputandi negotium datum agebant, ceteris omnibus sectis exclusis. Quare videndum ut utrimque designati rales sint quibus nihil ejusmodi possit objici. Se quidem omnes unam eandemque fidem profiteri, & idem per omnia sentire. Sic res dilata, & per dies aliquot acerrime inter ipsos disceptata fuit. Misera enim Augustana illa Confessio in Confusionem abire cœperat, uno hoc, alio aliud dicente. Porro è duodecim illis Augustanæ Confessionis Doctoribus, quinque secessionem fecerunt à septem protestati numquam se iis subscripuros quæ certi ipsorum collegæ de libro Arbitrio, de Justificatione, de bonis Operibus, de Sacramentis, & de Eucharistia conceperant, ut in quibus ab Augustanæ Confessionis textu longe admodum sit discessum, & ideo eosdem septem uti hæreticos privatim, inter se damnarunt, & illos septem ad anathemati suo subscribendum compulerunt, quo peracto cum spem haberent se concordés futuros in colloquio contra Catholicos, publice erupit, privatim facta septem virorum à quinque viris damnatio, & quinque illi à septem uti ab Hæreticis recedendo fugerunt è colloquio. Quamvis enim numero vincerentur, æque tamen pertinaces, post longam altercationem septem illis cedere coacti, & à suis ipsorum collegis & fratribus irriti, maledicti atque excommunicati fuerunt. Sed & septem illi quum ejusdem coloris homines in decessorum locum substituendos non reperirent, & ipsi ante conflictum receptui canentes, facilem Catholicis victoriam reliquerunt. Vix inde digressi, mordacibus & virulentis admodum scriptis murro sese insectati sunt, ut videre est ex iis quæ Nicolaus Amsdorfius & Nicolaus Galus contra Melancthonem & Brentium, qui è septem illorum numero fuerant, ediderunt, in quibus eos hæreticorum fautores, Zwinglianos,

Osiandrinos, qui Augustanæ Confessionis velum impiis suis & tetræ erroribus prætexant, appellant. Habes exitum huius conventus, vel Comœdiæ potius, in quo Lutherani tamquam inepti histriones, omnium risui & ludibrio sese exposuerunt. Dicamus Oarumnosos Babylonis ædificatores! qui dum velut Cadmea illa progenies, inter se digladiantur, Catholicis unanimes inter omnes consensu (qui in sola Catholica Ecclesia semper reperitur) meliora expectant & optant, tam ridiculam quam miserabilem ambitionis hominum divisionem considerantes.

DE CONCORDIA RELIGIONUM A Jacobo Andrea Smidelino tentata: & quæ circa eam in diversis Germaniæ locis evenerint.

CAPUT UNDECIMUM.
ARGUMENTUM.

- I. Dux Wirtembergicus novam Fidei formulam conscribi jubet.
- II. Eius auctor Jacobus Andrea, vulgo Schmidleius
- III. Eam circumfert, ab aliis receptam ab aliis expulsum.
- IV. Augustus Saxonie Elector Concordia librum approbat: quem Jacobus Andrea Constantinopolim ad Patriarcham mittit.
- V. Jacobus Andrea Lutheri filio Medico comitatus Wirtembergam proficiscitur, in magnum ibi periculum conjectus.
- VI. Concordia liber ab Augusto Saxonie Electore receptus, à Christiano ejus filio Calvinismum amplexo, reprobatur.
- VII. Martino Christiano, Calvinismus à Saxonie proseribitur, & Lutheranismus rursus stabilitur.
- VIII. Calvinista Saxonie ejiciuntur Aquigrani religio mutatur.

I. Ludovicus Dux Wirtembergicus, è Protestantium Principum numero unus, animadvertens Evangelicos, uti se nominant, tot factionibus distractos, non Catholicis tantum, sed Genævensis etiam religionis læsæclis nuper in lucem progressis risui esse, Doctores suos rationem aliquam faciendæ saltem inter Augustanæ Confessionis socios concordie comminisci jussit; Superintendentes suos non semel ita affatus. Quid nullusne omnino restat modus certum aliquid de controversiis illis ar-